

Graad 10 – Taalwerk memorandum – (Vreemde soen-feite)

1. Vervang die woord **vreemde** in die opskrif eers met 'n gepaste sinoniem en dan met 'n gepaste antoniem. (2)
sinoniem: eienaardige ✓
antoniem: algemene / bekende / normale ✓
2. Skryf die getal 58 oor in woorde. (1)
ag(t)-en-vyftig / ag(t) en vyftig los of met koppeltekens ✓
3. Skryf die selfstandige naamwoord neer waarvan **Italiaanse** (feit 2) afgelei is. (1)
Italië – let op hoofletter en deelteken. ✓
4. Skryf 'n rede neer vir die gebruik van die afkappingsteken in blok 2. (1)
Meervoudsvorm van 'n syfer/getal ✓
5. Kies die korrekte spelvorm vir die meervoudsvorm van die woord in hakies in feit 3: sjimpanseë / sjimnaseës / sjimpansees / sjimpansee's (1)
sjimpansees
6. Vergelyk die woorde **mense**, **diere** en **tonge** se lettergreepverdeling met die aantal morfeme wat in elkeen voorkom. Skryf dan jou opmerking in 'n goeie volsin neer. (2)
Al 3 woorde word verdeel in 2 lettergrepe ✓ en bevat ook 2 morfeme – 'n stam en 'n agtervoegsel ✓
7. Skryf die meervoudsvorm van **bakterie** (feit 4) neer. (1)
bakterieë ✓
8. Skryf die koorekte vorm van die woord in hakies in feit 5 neer. (1)
GEMIDDELE ✓
9. Skryf enige woord uit feit 5 neer waarvoor jy 'n homoniem ken en maak 'n sin om die betekenis van die homoniem duidelik te maak. (1)
Sy – die wat deur 'n wurm gespin word / die kant van die houer/op jou sy slaap ✓
OF haar – daai wat op jou kop groei ✓
10. Korrigeer die taalfout wat by feit 6 begaan is. Skryf die sin oor en onderstreep die korreksie wat jy aangebring het. (1)
meer sensitief – sensitiewer ✓
11. In feit 7 kom woorde voor wat antonieme van mekaar is. Skryf die twee woorde neer. (1)
vermeerder & verminder ✓
12. Die woord **dit** in feit 7 is beklemtoon.
  - 12.1 Hoe weet jy dit? (1)
die akuut dui die klem aan ✓
  - 12.2 Waarna verwys die woord **dit** in hierdie feit? (1)

na jou speeksel ✓

- 13.1 Die woord **skoon** in feit 8 kan verskillende intensiewe vorme hê: silwerskoon en beeldskoon. Watter een dink jy pas die beste in feit 8? (1)
silwerskoon ✓
- 13.2 Maak 'n sin om die betekenis van die intensiewe vorm wat nie by skoon tande pas nie te verduidelik. (1)
Beeldskoon wat beteken baie mooi bv. Mona Lisa was vir Leonardo beeldskoon ✓
14. Verdeel **wetenskaplik** (feit 8) in lettergrepe en dui aan of elke lettergreep oop og geslote is. (2)
we ten skap lik ✓ we is oop en al die ander geslote ✓
15. Waarom is dit belangrik om binne die konteks van feit 8 seker te maak jy oorrond nie die woord **meisie** wanneer jy die woord uitspreek nie. (1)
Anders word dit muisie met 'n heel ander betekenis ✓
16. Watter klankverskynsel kom voor indien **gebruik** by feit 9 as **gebreik** uitgespreek word (1)
ontronding ✓
17. Watter voegwoord sou na jou mening die beste pas in die sin wat by feit 10 voorkom. (1)
omdat / terwyl kan ook pas ✓
18. Voor- en agtervoegsels vervul verskillende funksies in hierdie teks. Soek voorbeelde van die volgende:
- 18.1 die voegsel dui die oortreffende trap aan. (1)
langste
- 18.2 die voegsel vorm die verkleiningsvorm. (1)
paartjie

19. Vir die stam **soen** lees ons die paroniem **gesoen** in die teks. Maak 'n sin van jou eie om te toon jy weet wat paronieme is. (Jy hoef nie te verduidelik wat paronieme is nie!) (1)
VERSOEN – na die rusie is hulle nou weer versoen ✓
Let ook op ander aanvaarbare paronieme
20. Skryf die volvorm van die afkorting **www** wat onderaan die teks gebruik word, neer. **wêreldswye web ✓** (1)
21. Skryf twee woorde uit die teks neer waarin koppeltekens om dieselfde rede gebruik word. Watter rede kan jy aanvoer vir die gebruik van die koppeltekens? (1)
By sjimpansee en bakterie-stringe word dit gebruik om aan te toon dat die woord in die volgende reël aangaan. ✓
22. Die volgende idiome bevat die woord **soen**. Soek die betekenis wat by elke idioom pas uit die blok:
- 22.1 Hy soen die mannetjie met die kurkhoed. (1)
Hy drink sterk drank. ✓
- 22.2 Elke man soen sy vrou op sy manier. (1)
Elke mens het sy eie manier van doen. ✓
- 22.3 Hy soen Langnekkaatjie. (1)
Hy drink sterk drank. ✓

Elke mens het sy eie manier van doen. // Hy drink sterk drank. //
Gesê as 'n man se vrou langer as hy.